

לקט ידיעות – דצמבר 2019

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרייבט ברוך

רכזי התכנית: עו"ד אורי בארי ועו"ד שביט ריסין

צוות המחקר: סיון גמרו, עינב דהן, עומר הטואל, אבישג טל ודאלי שרגיי

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ 8040/19 הנדי מוצעב נ' מפקד צבאי
ב-4 בדצמבר קיבל בג"ץ עתירה שהגיש פעיל ג'יהאד אסלאמי, אשר נמצא במעצר מינהלי מאז חודש ספטמבר 2019, והתלה את צו מעצרו המנהלי, עקב הסכנה הנשקפת לחייו בשל שביתת הרעב שהוא מקיים.

5881/19 מרדכי ואנונו נ' היועץ המשפטי לממשלה
ב-16 בדצמבר דחה בג"ץ עתירה שהגיש מרדכי ואנונו כנגד צווי ההגבלה שהוטלו עליו החל ממועד שחרורו בשנת 2004, וקבע כי בידיה של ואנונו מצוי מידע סודי רלבנטי שפרסומו יפגע בביטחון המדינה, וקיום חשש ממשי כי אם יוסרו המגבלות המוטלות עליו הוא יפעל לפרסום מידע זה.

בג"ץ 9221/16 **אחמד מוחמד חואמדה נ' המפקד הצבאי באזור הגדה המערבית**
ב-16 בדצמבר **מחק** בג"ץ עתירות שהוגשו על ידי פלסטינים כנגד צווי הריסה שהוצאו למבנים שנבנו באזור חברון ללא היתרי בניה, וקבע שהעותרים רשאים להגיש תכנית בינוי שתכלול את הצעתם להסדרת הבניה הבלתי חוקית, והתכניות יבחנו על ידי הרשויות בפתירות.

בג"ץ 9212/18 **איברהים אחמד עאלם נ' עו"ד נחמה זוסמן, מחלקת עררים בפרקליטות המדינה**
ב-18 בדצמבר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטיני כנגד סגירת תיק החקירה בעניין הנזק שנגרם לחלקה שלו, בשל עבודות לפריצת דרך גישה באזור מעלה שומרון בשנת 2014, וקבע כי אין תוחלת מעשית לסעדים המבוקשים. בית המשפט מתח ביקורת על אופן טיפול המשטרה בתלונה, והבהיר כי יש להראות נכונות אמיתית ואפקטיבית להגנה על קניינם הפרטי של תושבים פלסטינים.

בג"ץ 6612/17 **רגבים נ' שר הביטחון**
ב-25 בדצמבר **מחק** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד אי נקיטת צעדי אכיפה ביחס לעבודות בניה בלתי חוקיות של פלסטינים, שכן העותרת לא עמדה בנטל הנדרש לבירור זהות עברייני הבניה לצורך הוספתם כמשיבים לעתירה.

ע"מ 7315/18 **ורד ביתן נ' ראשת אגף הפיקוח על יצוא ביטחוני**
ב-17 בדצמבר **דחה** בית המשפט העליון ערעור שהוגש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר קבע כי אין להעביר לידי העותרים מידע הנוגע לקשר הביטחוני והדיפלומטי בין ישראל וסרי לנקה בין השנים 2002–2011, בשל החשש לפגיעה בביטחון המדינה וביחסי החוץ שלה.

ע"א 19-04-19856 **חברת טל לבניה והשקעות קרני שומרון בע"מ נ' זכריא סלים גודה בקרי**
ב-23 בדצמבר דחה בית המשפט המחוזי ערעור שהוגש על ידי מתנחלים כנגד החלטת בית משפט השלום, שהורה לפנות את "בית בכרי" שבתל רומיידה בחברון לאחר שלא הוכח כי נרכש כדין.

עדכונים נוספים

ב-3 בדצמבר הוציא שר הביטחון **צו תפיסה מינהלי** אשר נועד להגביל שימוש והעברת כספים לפעיל החמאס מחמד ג'מיל מחמוד הרש.
31 בדצמבר, **הודעת משרד המשפטים**.

ב-25 בדצמבר הוציא שר הביטחון **צו תפיסה מינהלי** לעיקול כספים ונכסים של משפחות מפגעים ישראלים.

ב-2 בדצמבר [החליטה](#) תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי, בפעם השלישית, שלא לפתוח בחקירה בעניין אירועי המשט לעזה בשנת 2010 ("משט המרמרה"). זאת, לאחר שבחודש ספטמבר 2019 הורתה ערכאת הערעור של בית הדין לתובעת לבחון מחדש את החלטתה. 12 בינואר, [הודעת משרד המשפטים](#). לניתוח החלטת התובעת ביחס לחומרת המעשים והחלטת ערכאת קדם המשפט ראו: [קווין וון הלר](#), 4 בדצמבר, [Opinio Juris](#); לניתוח החלטת ערכאת הערעורים ביחס לסמכות השיפוט, חומרת המעשים והראיות ראו: [דב ג'ייקוב](#), 12 בנובמבר, [9 Bedford Row](#).

ב-12 בדצמבר [קבעה](#) ועדת האמנה בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית (CERD), ברוב דעות, כי יש לה סמכות שיפוט לדון בתלונה שהגישה מדינת פלסטין כנגד ישראל. בשנת 2014 הצטרפה פלסטין לאמנה, אשר ישראל חברה בה משנת 1979. ישראל הודיעה כי אינה מכירה בפלסטין כמדינה וכי היא מתנגדת להצטרפות. בחודש אפריל 2018 הגישה פלסטין תלונה כנגד ישראל על הפרת האמנה בשל היחס השונה לאוכלוסייה הפלסטינית והישראלית בשטחי יהודה ושומרון, מזרח ירושלים ועזה מאז שנת 1967, המתבטא גם במדיניות של גירוש פלסטינים והחלפתם בישראלים, החרמה של שטחי פלסטינים באופן בלתי חוקי והריסת בתים. ישראל טענה לחוסר קבילות ולהעדר סמכות. זאת, שכן לאור אי הכרתה ברשות הפלסטינית כמדינה והתנגדותה להצטרפותה לאמנה, לא נוצרו יחסים בין שתי המדינות תחת האמנה. בנוסף, נטען כי אין למדינה מחויבות מכוח הסכם בינלאומי כלפי ישות שהיא לא מכירה בה, וכן כי הטענות יכולות להיות מטופלות בבתי המשפט בישראל ובדיאלוג ישיר. לבקשת הוועדה, ניתנה חוות דעת מטעם הייעוץ המשפטי של האו"ם. לפי חוות הדעת שתי המדינות חברות באמנה, אולם בשל התנגדות ישראל, לא נוצרו יחסים בין המדינות ואין לוועדה סמכות לדון בתלונה. [דעת הרוב](#) בוועדה קבעה כי כאשר מדובר באמנה שעוסקת בזכויות אדם, ובפרט באפליה גזעית, יש לשים דגש על מטרה האמנה ולהבטיח הגנה אפקטיבית לזכויות. לפיכך, מדינה לא יכולה למנוע ממדינה אחרת, באמצעות הצהרה חד צדדית, להגיש תלונה באופן שימנע את מימוש מטרות האמנה. [דעת המיעוט](#) בוועדה קבעה כי אין לוועדה סמכות שיפוט לדון בתלונה מן הטעמים שצוינו בחוות הדעת של הייעוץ המשפטי של האו"ם. [השלב הבא הוא החלטת הוועדה ביחס לקבילות התלונה, והקמת ועדה אד-הוק שתבחן ותפרסם את המלצותיה בנוגע לטענות.](#) [טענות הצדדים חלק א' וחלק ב'](#); 12 בדצמבר, [תגובת המשלחת הישראלית לאו"ם בז'נבה](#).

ב-20 בדצמבר [הודיעה](#) תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי כי יש לדעתה לפתוח בחקירה לגבי המצב ב-"פלסטין", לגבי פשעי מלחמה שנעברו על ידי כל הצדדים במבצע צוק איתן וכן לגבי "פשע ההתנחלויות" ואירועי הירי בגדר מול עזה, ופנתה בבקשה לערכאת קדם המשפט לחוות דעת לגבי קיומה של סמכות טריטוריאלית והיקפה. בהמשך לכך, ב-21 בינואר [דחתה](#) ערכאת קדם המשפט את בקשת התובעת בשל אורכה הרב, ואיפשרה לה להגיש בקשה חדשה קצרה יותר, אשר [הוגשה](#) ב-22 בינואר.

עמדת מדינת ישראל: 20 בדצמבר, [חוות דעת](#) היועץ המשפטי לממשלה ביחס לסמכות השיפוט של בית הדין; 20 בדצמבר, [חוות דעת](#) משרד החוץ.
לניתוח ההליכים בבית הדין ראו: [פנינה שרביט ברוך](#), 22 בדצמבר, [INSS](#); לביקורת על כוונת התובעת לפתוח בחקירה ראו: [אנדרו טאקר](#), 13 בדצמבר, [Thinc](#); לביקורת באשר לחוקיותן של ההתנחלויות, בין היתר בהקשר של ההליכים בבית הדין ראו: [ויקטור קתן](#), 19 בדצמבר, [Just Security](#).

ב-11 בדצמבר חתם הנשיא טראמפ על [צו מינהלי](#) שמאפשר לשלול סיוע כלכלי ממוסדות השכלה גבוהה שלא ייאבקו באנטישמיות.
12 בדצמבר, [Reuters](#); 12 בדצמבר, [Guardian](#).

ב-19 בדצמבר אימצה מועצת הביטחון את [החלטה 2503 \(2019\)](#) בנוגע למצב במזרח התיכון, במסגרתה הוארך המנדט של כוח הפיקוח על ההפרדה של האו"ם לסוריה (UNDOF).

ידיעות בינלאומיות

[דיני מלחמה](#)

הורחבה חובת הוצאת דוח בנוגע לתשלומי פיצויים (ex gratia) שמשלמת ארצות הברית לנפגעים כתוצאה מפעולות צבאיות, במסגרת חוק תקציב מחלקת ההגנה של ארצות הברית לשנת 2020, אשר עבר ב-20 בדצמבר.

לניתוח הוראות החוק ביחס לתשלומי פיצויים ראו: [ג'ואנה נאפולי-מיטשל](#), 18 בדצמבר, [Just Security](#); לניתוח הוראות החוק והסעיפים שעוסקים בנפגעים אזרחיים וחובת דיווח ראו: [דניאל מהנטי ובנג'מין האס](#), 17 בדצמבר, [Just Security](#).

[זכויות אדם](#)

ב-19 בדצמבר [אימץ](#) הפרלמנט האירופי החלטה המגנה את דרכי הפעולה שנוקט המשטר הסיני לדיכוי המיעוט האוּיגורי ומיעוטים מוסלמים נוספים במחנות המעצר שבמחוז שינג'יאנג, וקרא לנקוט בצעדים כנגד האחראים.
19 בדצמבר, [הודעת הפרלמנט האירופי](#).

ב-11 בדצמבר פורסם [תיקון לחוק האזרחות](#) בהודו, אשר מקל על מיעוטים אתניים שהיגרו באופן בלתי חוקי ממדינות שכנות בעלות רוב מוסלמי לקבל אזרחות, ככל שיוכיחו שהם נרדפו בגלל דתם. החוק לא חל על מיעוטים מוסלמים.

11 בדצמבר, [Guardian](#); 11 בדצמבר, [Reuters](#). לניתוח חוק האזרחות והחשיבות שלו בתהליך החילון של הודו ראו: [ג'אלאק מ. כקר](#), 16 בינואר, [Lawfare](#); לניתוח האחריות שחלה על מדינה לא להפלות בחקיקה, בין היתר, בנוגע לתיקון חוק האזרחות ראו: [פרייה פילאי](#), 21 בדצמבר, [Opinio Juris](#).

ב-5 בדצמבר [דחה](#) בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) עתירה שהוגשה על ידי שתי מפלגות סלובניות אשר רשימת המועמדים שלהן לבחירות במדינה נפסלו בשל אי ייצוג נשי כנדרש בחוק (לפחות 35% מהרשימה), ולא אושר להן לשנות את הרכב רשימת המועמדים. בית הדין קבע כי אין חובה בדין האירופי לאפשר למפלגה לתקן את רשימת המועמדים שהוגשה, וכי ההחלטה כפופה לדין המדינתי הפנימי.

לניתוח פסק הדין, והליך נוסף שעוסק במכסות מגדריות, שתלוי ועומד בפני בית הדין, ראו: [יורי טופלאק](#), 19 בדצמבר, [EJIL:Talk!](#).

ב-19 בדצמבר פרסם הפרקליט הכללי של בית הדין לצדק של האיחוד האירופי (CJEU), הנריק סאוגמנדגארד, [חוות דעת](#) בפרשת "שרמס II" באשר לחוקיות העברת מידע אישי מהאיחוד האירופי לארצות הברית באמצעות חברות פרטיות.

19 בדצמבר, [הודעת בית הדין](#); 19 בדצמבר, [Reuters](#). לסקירת הרקע להליך וניתוח חוות הדעת ראו: [פיטר סוויר](#), 23 בדצמבר, [Lawfare](#); לניתוח חוות הדעת ראו: [קנת פרופ](#), 24 בדצמבר, [Lawfare](#).

ב-2 בדצמבר [פורסם](#) כי טנזניה הודיעה על כוונתה לסגת מסעיף בפרוטוקול בית הדין האפריקאי לזכויות האדם והעמים (AfCHPR) שעוסק בזכות לעתור לבית הדין, ובכך למנוע מעותרים פרטיים וארגונים לא ממשלתיים לעתור כנגדה. לניתוח ההצהרה וההשפעה על בית הדין האפריקאי ראו: [ניקול דה סילבה](#), 16 בדצמבר, [EJIL:Talk!](#).

משפט בינלאומי פלילי

ב-5 בדצמבר פרסמה תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי את [הדוח השנתי](#) בדבר בדיקות מקדמיות לשנת 2019.

5 בדצמבר, [הודעת בית הדין](#); 6 בדצמבר, [נאום](#) התובעת במעמד הצגת הדוח בפני אסיפת המדינות החברות.

ב-6 בדצמבר [הוסיפה](#) אסיפת המדינות החברות בבית הדין לסעיף שמגדיר פשעי מלחמה, תת סעיף בדבר הרעבה מכוונת של אוכלוסייה בזמן עימות מזויין לא מדינתי. על כל מדינה בבית הדין לאשרר את תת הסעיף על מנת שיחול עליה. לביקורת על האפקטיביות של התיקון נוכח העובדה שהוא חל רק על מדינה שאישררה אותו ראו: [קווין וון הלר](#), 7 בדצמבר, [Opinio Juris](#); לניתוח התיקון והחשיבות שלו ראו: [רוג'ייה ברטלס](#), 3 בדצמבר, [EJIL:Talk!](#).

סנקציות

ב-6 בדצמבר [הטילה](#) ארצות הברית סנקציות על ארבעה אזרחים עיראקים בשל מעורבותם בהרג מפגינים בבגדאד. 6 בדצמבר, [Reuters](#).

סייבר וטכנולוגיה

נקבעו הוראות שונות ביחס להיקף וחובת הדיווח על פעולות סייבר של צבא ארצות הברית, במסגרת חוק תקציב מחלקת ההגנה של ארצות הברית לשנת 2020, אשר עבר ב-20 בדצמבר. לניתוח הוראות החוק ביחס לפעולות סייבר ב"תחום האפור" ראו: [רוברט צ'סני](#), 10 בדצמבר, [Lawfare](#); לניתוח הוראות החוק ביחס לדרישת ההודעה לסנאט לפני ביצוע פעולות סייבר רגישות ראו: [רוברט צ'סני](#), 18 בדצמבר, [Lawfare](#).

ב-2 בדצמבר פרסם המכון המלכותי ליחסים בינלאומיים (צ'טהאם האוס) [ז'וז](#) בדבר יישום המשפט הבינלאומי על מתקפות סייבר. 2 בדצמבר, [הודעת המכון](#). לניתוח הדוח ראו: [הרייט מויחאן](#), 13 בדצמבר, [Just Security](#).

התפתחויות מדיניות

ב-11 בדצמבר פורסמו תוצאות משאל העם שנערך בבוגנוויל במסגרתו מעל ל-98% מהתושבים תמכו בפרישה מפפואה גינאה החדשה והקמת מדינה עצמאית. המהלך כפוף לאישור הפרלמנט של פפואה גינאה החדשה. 11 בדצמבר, [Guardian](#); 11 בדצמבר, [NY Times](#). לניתוח הצורך באישור הפרלמנט והאפשרויות שעומדות לרשות בוגנוויל ראו: [ויליאם אנדרווד](#), 31 בדצמבר, [EJIL:Talk!](#).

משפט בינלאומי כללי

ב-10 בדצמבר הגיש מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון [ז'וז](#) עיתי בנוגע ליישום החלטה 2231 משנת 2015 (בעניין הסכם הגרעין האיראני).

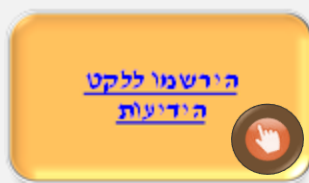
ב-23 בדצמבר **פורסם** בערב הסעודית כי חמישה גברים נשפטו למוות ועוד שלושה לתקופות מאסר ארוכות, בגין חלקם ברצח העיתונאי ג'מאל ח'אשוקג'י בחודש אוקטובר 2018.
23 בדצמבר, **Guardian**; 23 בדצמבר, **Washington Post**.

ב-17 בדצמבר **פורסם** כי בית משפט מיוחד בפקיסטן הרשיע את השליט הצבאי לשעבר פרברז מושארף בבגידה, בשל החלטתו להשעות את החוקה בשנת 2007 על מנת להאריך את כהונתו, וגזר עליו עונש מוות.
לניתוח משמעות גזר הדין ראו: **מדיחה אפול**, 23 בדצמבר, **Lawfare**.

ממשל טראמפ

ב-9 בדצמבר פרסם המפקח הכללי של משרד המשפטים האמריקאי **דונלד** ביחס לחקירה שערך ה-FBI בנוגע להתערבות הרוסית בבחירות בארצות הברית בשנת 2016.
9 בדצמבר, **הודעת משרד המשפטים**; 9 בדצמבר, **הצהרות** הנשיא טראמפ, התובע הכללי של ארצות הברית, התובע הכללי של מדינת קונטיקט ומנהל ה-FBI. לניתוחים שונים של הדוח ראו:
פיטר מרגוליס, 12 בדצמבר, **Lawfare**; **דייוויד קריס**, 23 בדצמבר, **Lawfare**; **ג'וליאן סאנצ'ס**, 11 בדצמבר, **Just Security**; **בנג'מין ויטס**, 9 בדצמבר, **Lawfare**; **בריאן גריר**, 11 בדצמבר, **Lawfare**.

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. **צפו בלקטי הידיעות הקודמים**.

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות